

מסורת הש"ס

(א) (פרקין כג.) (ט) ונל-
שיחיו.

הגהות הב"ה

(א) תוס' ד"ה אלא
ובי' דעומן נפק דידך
שקלמתי:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אמא וכו' וא
כפי' האי' לפרש לקוח.
עין חולין דף ט' ע"ב חזק
ד"ה פליג:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה אלא. הכס
היה טי' גיב וביב עבמות
שם ד"ה וכן וכו' וכו'
פיה' וכו' ומילתא ה'
דלחן דניב' חיישין שמח'
הפקדון נכדים וביב' תוס'
למטה ונראה לפרש דהכא
בשמתין טי' [ב] שם
אי' חיישין נפק דידך
תוס' כמחמת שם וכו' וכו'
קטרו כ':

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא

ע.

ונסגו בני כופרא. בעלי ספינה קרי בני כופרא לפי שזומנין אותם כופת: אגרא בשעת משיכה. ונתינין אותם מיד. וזע"פ שקיבל שכרה נתון לו פגרא לכשתכר: אטו כמנהגא פליג מילפא. היכי שנקיין להו לקבל שכר הוילין וסופו לקנותה כולה: משום דמסיפא פליג.

אונהגו בני כופרא אגרא בשעת משיכה פגרא בשעת שכירה אטו כמנהגא תליא מילתא משום דמתניתא תניא מנהגא אמר רב ענן אמר שמואל מעות של יתומים מותר להלוותן ברבית אמר ליה רב נחמן משום דיתמי נינהו ספינא להו איסורא (י) יתמי דאבלי דלאו דידהו לזילו בתר שבקיהו אמר ליה אימא לי איזו גופא דעובדא היכי הוה אמר ליה ההוא דודא רבני מר עוקבא דהוה בי מר שמואל תקיל ויהיב ליה תקיל ושקיל ליה שקיל אגרא ושקיל פחתא אי אגרא לא פחתא ואי פחתא לא אגרא אמר ליה כי האי אפילו בדקניני נמי שרי למיעבד דהא מקבלי עליהו חוסבא דנחשא דכמה בר דמקלי נחשא בציר דמיה אמר רבה בר שיאל אמר רב חסדא ואמרי לה אשת רבה בר יוסף בר חמא אמר רב ששה זמעות של יתומים מותר להלוותן קרוב לשכר ורחוק להפסד תנו רבנן יקרוב לשכר ורחוק להפסד רשע קרוב להפסד ורחוק לשכר חסיד קרוב לזה ולזה רחוק מזה ומזה זו היא מדת כל אדם אמר ליה רבה לרב יוסף הני זוזי דיתמי היכי עבדינן להו אמר ליה מותבינן להו בי דינא ויהבינן להו זוזא וזא א"ל והא קא כליא קרנא אמר ליה מר היכי עבדי אמר ליה בדקינן גברא דאית ליה דהבא פריכא ונקטינן דהבא מיניה ויהבינן להו ניהליה קרוב לשכר ורחוק להפסד אבל דבר מסוים לא דלמא פקדון נינהו ואתי מריה יהיב סימנין ושקיל ליה אמר רב אשי תינח אי משתכח גברא דאית ליה דהבא פריכא אי לא משתכח גברא דאית ליה ליה דהבא פריכא ניכלו זוזי דיתמי אלא אמר רב אשי יחזינן גברא דמשפן נכסיה ומדימין ושמע דינא דאורייתא ולא מקבל שמחא דרבנן ויהבינן להו ניהליה בבי דינא: מחנ'.

מעות של יתומים מותר להלוותן ברבית. הי"מ למיפך מיפוק ליה משום לזה דקעבד כלא תשיך (נב) אלא דעדיפא פריך אי' קסבר ללא מחייב לזה משום לא תשיך אלא כשגם המלוה מזהיר: דקא מקבלי עלייהו חוסבא דנחשא משמע אע"ג דקא מקבל נתון עליה וזלא ויוקרא הוה אסור ומכאן קשה ליה על המקבל אף על גב דלחירות לא הוה אלא משעת שכירה אלא דוקא משום פחת דמוסבא דנחשא שרי ליקח שכר וזה דשרי לעיל (דף טט:) נמי כספינא אגרא ופגרא היינו משום דמקבל עליה קלקול הספינה שמתקלקל העץ נמים ללא משלם למשכיר אלא מה שהיה משתכרת ומכאן קשה ליה ריבין שפרש לעיל שמומר ליתן עיסקא לתחית שכר קרוב לשכר ורחוק להפסד כיון דמקבל נתון ויוקרא וזלא דאי' למה היה ר'ך כאלו לקבל מוסבא דנחשא לא יקבל אלא וזלא ועוד דלמרינן לעיל (דף סח:) ומרי מילתא בהפסד ומילתא כחגור למה ליה למיעבד הכי ליקבל עליה הנתון וזלא ולישכרי אפילו היא כל לחירות על המקבל והא דלמרינן לעיל (דף סד.) גבי חמרלא חי תקפה ברחוק ומסקינן כיון שמקבל עליה ויוקרא וזלא קרוב לזה ולזה הוא התם שאני דמכר גמור הוא: אמתא בריה ויהיב שיטנא ושקיי. תימנה דהיכי שקיל ע"י סימנא? הא מני האי למימר לקוח הוא צדי וחי חיישין דלמח' מודה ליה מקבל דשלו הן אי' דהכא פריכא נמי נחוש שמח' מודה ליה וא"ת כיון דאין בו סימן למה יאמינו לו אי' בדבר מסוים נמי נחוש שמח' הגיד לו ואפילו לא היה אמיד היה נאמן לומר לקוח הוא צדי דלמור מליאה אשכח או מתנה נתנו לו והא דלמח' צ"י האשה שלום ויבמות קטו: וס' ד"ה וכן גבי שומטתו דטוע' נפקד (י) דדיה שקלמתי והני לחריני נינהו ואמרינן התם אימור אימתמיו אימתמו דמשמע הא לא שכיח דמתרמי דהוה חשיב סימנא מעליא והיה נאמן דמפקיד להויהא מידו (א) התם היה לו למפקיד עדים שהפקיד בחצית במדה זו ועדיין נמלאו כן בחצית ואפילו לא היו עדים בדבר היה נאמן אי היה סימנא מעליא כיון שהפקיד אינו טוען לקוחין לו צדי או שלי היו מעולם ובני ציחי הגידו לך הסימן אלא מודה שהפקיד לו אלא שאומר כמו שאירע הסימן בשלך כן אירע בשלי ואע"ג דאית ליה מגו לא היה נאמן דהו מגו במקום עדים ונראה לפרש דהכא חיישין גבי ההוא דלפקיד כסא דכספא צי חסא שכר חסא ולא פקד אמתא מריה ויהיב סימנא אר"ג חדא דידעינן ציה בחסא דלא אמיד ועוד דקא יהיב סימנא משמע אפי' אמיד נמי כיון דיהיב סימנא שקיל ומיהו קשה כיון דלמדי הוא אחאי לא נטעון ליתמי לקוח הוא והיינו יכולין לומר דלא טענינן להו לקוח אלא דבכרים שהיה אביהם משתמש בחייו אבל בכרים שלא היה משתמש בהם דומה הוא שפקדון הם אללו ומהדרינן כסימנא אבל אי' לא שבתא חיי לכל בני עשרים שאדם שהיה רגיל אלסם יודע עיינים לך ויגיד לאחרים דלא עיילי ונפקי בתיסם סימני כסף וזהב שלהם ועוד אכתי קשה דלמה ליה הכא דאית ליה דהבא פריכא אפילו דבר המסוים נמי אלא שיאמר בפני צ"ד שהוא שלו ונראה לפרש דהכא בשמעתין חיישין שמח' יבאו עדים שהפקיד צדו חפץ שיש בו סימן זה וכיון שמביא עדים אין להם לכ"ד למנוע מלהלכות החפץ לעדים ויכירו אס הוא זה ובההיא דהכותב עיקר טעמא הוה משום דלא אמיד וכיון דלא אמיד אין לנו לטעון ליתומים לקוח ציד אביהן דמניאה או מתנה מילתא דלא שכיח הוא ולא טענינן ליתמי אע"ג שאביהן היה נאמן לטעון לקוח היה צדי והכי פירושו חדא דידעינן ציה דלא אמיד וטעמא דה' לחודיה סני ועוד דאפילו אח"ל דלא מהני אמיד לחודיה הא קא יהיב סימנא וועילו עני הטעמים יחד (ב) אי' מעיקרא לא ר"ל שיהיה הטעם דלא אמיד לחודיה די אלא מתחילה לא נמכוון לומר אלא שצין שניהם יועילו והא דלמח' בסוף פ"ק דכתובות (דף ג:) גבי ארוס וארוסה דלמח' התם רב יוסף למאי נחוש לה חדא דקא מודה ועוד האמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר"ג ופריך ובהא כי לא מודה מי מכשר רבן גמליאל התם לא מני למימר שזיעלו עני הטעמים דאי טעמא דהא קא מודה לא מהני לחודיה לא מהני נמי בהדיה דהלכה כרבן גמליאל כיון דלא מכשר אלא ברוב כשירין אלא והכא כולן פסולין אלא לבד מארוס ולהכי פריך כי לא מודה פ"י כי לא מהני טעמא דמודה לחודיה מי מהני בהדיה טעמא דהלכה כר"ג כו':

עין משפט
גר מצוה
קא א ב מ"י פ"ח מהל'
מלה ויהי ה' יא
סמך לחון קנז טושיע יוד
ס' קנז טעף נ:
קב ג מ"י שם פ"ד הלכה
ד ופ"ח מהל' נחלת
הלכה א סמך שם טושיע
יוד מ"י קב טעף יח
וטושיע ח"מ ס' רל טעף
ח:
קב ד מ"י פ"ח מהל'
מלה ה' ח סמך
שם:
קב ה מ"י שם פ"ד ה'
ד ופ"ח מהל' נחלת
נחלת ה' א סמך שם
טושיע ח"מ ס' רל טעף
ח:

לענין רש"י
קליריא ולייריא.
מקום גרוד.

מוסף רש"י
קרוב לשכר ורחוק
להפסד רשע. דשקיל
רבית (כס"ד.)

אין